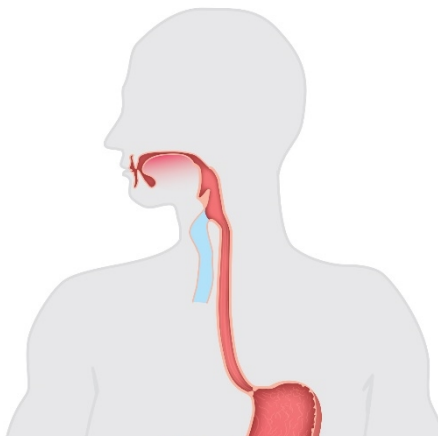

Radiotherapie

Slokdarmkanker en bestraling (radiotherapie)

U komt naar de afdeling Radiotherapie van het AMC omdat u slokdarmkanker heeft. In deze folder krijgt u meer informatie over bestraling van de slokdarm. Radiotherapie is een ander woord voor bestraling. Chemotherapie is ook een onderdeel van de behandeling. Over de chemotherapie en de bijwerkingen krijgt u aparte voorlichting van uw oncoloog.

Wat is het doel van de bestraling?

De behandeling met radiotherapie is in opzet genezend - curatief - van aard. De radiotherapie heeft als doel de tumor weg te krijgen.

Als u na de radiotherapie ook geopereerd wordt, heeft de behandeling als doel de tumor voor de operatie kleiner te maken. Zo wordt de kans groter dat u na de operatie helemaal geneest.

Welk gebied wordt bestraald?

Het gebied dat bestraald wordt noemen we het doelgebied.

Het doelgebied van de bestraling hangt af van de locatie van de tumor, de uitbreiding in de omgeving en eventueel aangedane lymfeklieren. Het doelgebied bestaat meestal uit de tumor en een deel van de slokdarm met de omliggende lymfeklieren. Als de tumor bij de overgang naar de maag zit, is het bovenste deel van de maag ook doelgebied.

Wat zijn de voorbereidingen op de bestraling?

- Uw eerste afspraak

U heeft een gesprek met uw behandelend arts op de afdeling Radiotherapie of de polikliniek GIOCA. Dit kan een radiotherapeut zijn of een radiotherapeut in opleiding. In het eerste gesprek legt uw arts uit waarom u radiotherapie krijgt. Ook hoort u welk gebied precies bestraald gaat worden en hoeveel bestralingen u krijgt. De arts bespreekt ook de bijwerkingen die kunnen ontstaan.

- PET/CT-scan

Vaak wordt een PET/CT-scan gemaakt om het bestralingsgebied te kunnen bepalen. Bij een PET/CT-scan krijgt u radioactief suiker toegediend via een bloedvat in de arm. Kankercellen nemen deze suikers op en worden daarmee zichtbaar op de scan. Ook andere ziekteprocessen die veel suikers opnemen, zoals bijvoorbeeld ontstekingen, kunnen hiermee zichtbaar worden.

PET/CT-scanner op de afdeling Nucleaire geneeskunde

- CT-scan

Als er geen PET/CT-scan (meer) gemaakt hoeft te worden krijgt u een afspraak voor een CT-scan. Deze CT-scan wordt gemaakt op de afdeling Radiotherapie.

Ook als er wel een PET/CT-scan gemaakt is, wordt er soms nog een CT-scan gemaakt. Hiermee wordt dan extra beeldmateriaal verzameld.

Bij de (PET/)CT-scan ligt u in de houding waarin u ook bestraald wordt. U ligt op uw rug met de armen omhoog in armsteunen. Er worden een aantal markeringen (tatoeages) op uw lichaam aangebracht. Deze markeringen worden later bij het bestralen gebruikt om u in de juiste houding te leggen.

CT-scanner

- Mould-room

Als de tumor in het bovenste gedeelte van de slokdarm zit, wordt er soms een bestralingsmasker van uw hoofd en hals gemaakt. Dit zorgt ervoor dat uw hoofd en hals goed stabiel liggen tijdens de bestraling. Dit masker wordt vóór de CT-scan gemaakt in de mould-room. Dit is de ruimte waar maskers en andere hulpmiddelen worden gemaakt.

Tijdens het maken van het masker ligt u op uw rug op een speciale tafel. Uw hoofd ligt op een hoofdsteen. Het masker is gemaakt van kunststof. De kunststof wordt verwarmd in warm water. Dan wordt het materiaal op uw hoofd en hals gelegd en er omheen gevormd. Bij het afkoelen krijgt het dezelfde vorm als uw hoofd en hals.

Het maken van een masker duurt ongeveer 15 minuten. Het is niet pijnlijk. Het masker wordt tijdens de bestraling aan de tafel vast geklikt, zodat uw hoofd en hals stabiel liggen. De bestraling kan daardoor heel precies worden uitgevoerd.

Hoe gaat de bestraling?

Uw arts vertelt u hoeveel bestralingen u krijgt. De bestralingen vinden plaats op alle werkdagen: 5x per week, 1x per dag. Gemiddeld duurt uw afspraak 15 minuten. De bestraling zelf duurt maar enkele minuten.

U wordt bestraald met behulp van een lineaire versneller. Dit apparaat richt een bundel röntgenstralen van hoge energie op het gebied dat bestraald moet worden.

Tijdens de bestraling ligt u op de behandelafel op dezelfde manier als tijdens de (PET/)CT-scan. De radiotherapeutisch laboranten leggen u met behulp van de tatoeages en/of de lijnen op het masker in de juiste bestralingshouding. Vóór elke bestraling wordt er een scan gemaakt op het bestralingsstoel. Hiermee wordt gecontroleerd of uw houding goed is.

Als het nodig is wordt uw houding aangepast voordat de bestraling begint. Het bestralingsapparaat zal tijdens de bestraling om u heen draaien. Van de bestraling zelf voelt u niets. U hoort alleen een zoemend geluid.

Lineaire versnellers

Tijdens uw behandeling heeft u eenmaal per week een controleafspraak met uw behandelend arts.

Welke bijwerkingen zijn er?

Niet iedereen krijgt even veel last van de bijwerkingen die ontstaan door de bestralingen.

Bijwerkingen die kunnen optreden tijdens of kort na de bestraling (acute bijwerkingen)

- Vermoeidheid

Vermoeidheid komt voor tijdens en na de behandeling. Het bestralen zelf kost energie, maar ook het heen en weer reizen. Ook de diagnose met bijbehorende spanningen levert vermoeidheid op.

- Slikklachten/misselijkheid

Vaak is de slokdarmkanker ontdekt omdat de passage van voedsel slechter ging. Door de bestraling kunnen deze passageklachten erger worden. Het slikken van voedsel kan ook pijnlijk worden. Meestal verdwijnen deze klachten 3-4 weken na de bestraling. Soms kan misselijkheid optreden. Uw behandelend arts zal dan medicijnen tegen de misselijkheid voorschrijven. Als het nodig is zal een diëtist u begeleiden. U krijgt dan drinkvoeding voorgeschreven. Soms is het nodig om tijdelijk een voedingssonde te plaatsen.

- Huidirritatie

Door de bestraling kan de huid van de hals (als u daar bestraald wordt) iets rood worden en geïrriteerd raken. Een verzachtende crème helpt meestal goed. Ook kan de doktersassistentie u meer advies geven. Enkele weken na de laatste bestraling herstelt de huid zich weer.

Bijwerkingen die later kunnen optreden

Naast de bijwerkingen die tijdens en kort na de bestraling optreden, kunt u ook bijwerkingen krijgen die pas maanden tot jaren later duidelijk worden. Deze bijwerkingen zijn, in tegenstelling tot de acute bijwerkingen, vaak blijvend.

- Slik- en/of passageklachten

Soms ontstaan er door de bestraling littekens op de plaats waar de tumor heeft gezeten. Dit kan maanden tot jaren na de behandeling naar voren komen. Deze verlittekening, ook wel fibrose genoemd, kan passageklachten geven. U kan dan een scopie krijgen om aan te tonen wat de oorzaak is van de vernauwing. Als het om littekenweefsel gaat, kan er meer ruimte gemaakt worden door dit op te rekken. Soms moet deze behandeling later herhaald worden.

- Longproblemen

Bij bestraling van de slokdarm ligt er altijd een klein deel van de long in het bestralingsgebied. Meestal geeft dit geen klachten. Er is een kleine kans dat er een ontsteking ontstaat in de long. Dit kan klachten geven als kortademigheid en hoesten. Als dit optreedt, is dit vaak 6-12 weken na de bestralingsbehandeling. Neemt u in dat geval contact op met uw behandelend arts van de afdeling Radiotherapie.

Wat gebeurt er na de radiotherapie?

Controleafspraken

Afhankelijk van uw bijwerkingen zal de eerste controle op de afdeling Radiotherapie plaatsvinden enkele weken na de laatste bestraling.

Operatie

Als u na de bestralingen nog geopereerd wordt, krijgt u ongeveer 3 weken na de laatste bestraling nog een PET/CT-scan. Hierna gaat u voor verdere behandeling over naar de afdeling Chirurgie. Afhankelijk van uw persoonlijke situatie kan besloten worden dat u, na de operatie, nog eenmaal een controle op de afdeling Radiotherapie krijgt.

Als u niet geopereerd wordt, krijgt u ongeveer 2 maanden na de laatste bestraling een controlescan om het effect van de behandeling te beoordelen. In de 5 volgende jaren blijft u regelmatig onder controle bij uw radiotherapeut.

Heeft u nog vragen?

Vragen over uw behandeling kunt u altijd stellen aan uw behandelend arts.

U kunt ook de Voorlichting bellen van de afdeling Radiotherapie. Zij zijn telefonisch bereikbaar op nummer: 020-7328939. Als er niet wordt opgenomen, kunt u een boodschap inspreken op de voicemail. Zij bellen u dan zo snel mogelijk terug. U kunt ook een email sturen naar: voorlichting-radiotherapie@amc.nl

Wilt u meer informatie?

Meer informatie vindt u op de volgende websites:

- www.amc.nl/web/specialismen/kankerzorg-oncologisch-centrum/gastro-intestinaal-oncologisch-centrum-amsterdam-gioca.htm
- www.kanker.nl/bibliotheek/slokdarmkanker/wat-is/593-slokdarmkanker
- www.kanker.nl/bibliotheek/slokdarmkanker/wat-is/3783-kankerpatientenbeweging
- [Voeding en kanker informatie - Voedingenkankerinfo.nl](http://Voeding.en.kanker.informatie-Voedingenkankerinfo.nl)
- www.beleefjesmaak.nl

Ruimte voor aantekeningen van de arts of van uzelf:

...

Bereikbaarheid afdeling Radiotherapie

Telefonisch:

- AMC: 020 - 566 3433
Maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 17.00 uur
- Locatie Almere: 036 - 868 9102
Maandag tot en met vrijdag van 8.00 tot 16.30 uur